Malmö stad
Stadsbyggnadsnämnden

Datum
2026-09-02
Adress

Diarienummer
SBN-2026-563

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss - Förslag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) enligt Konkurrensverkets förslag från rapport 2026

STK-2026-1057

Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Konkurrensverket har föreslagit ändringar i plan- och bygglagen för att förbättra förutsättningarna för etablering av dagligvarubutiker. Förslaget är att det av översiktsplanen ska framgå hur kommunen avser att tillgodose intresset av en effektiv konkurrens, särskilt inom dagligvaruhandel.

Yttrande

Regeringen har remitterat Konkurrensverkets författningsförslag till Malmö stad och Stadsbyggnadsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över förslaget om ändringar i plan- och bygglagen.

Stadsbyggnadsnämnden uppskattar regeringens ambition om att förbättra förutsättningarna för etablering av dagligvarubutiker för att få en effektivare konkurrens i livsmedelshandeln. Nämnden delar Konkurrensverkets syn om att fler aktörer på livsmedelsmarknaden ger fler förutsättningar för ett större och mer varierat varuutbud, lägre priser och högre kvalitet och bättre service. Däremot delar inte stadsbyggnadsnämnden Konkurrensverkets syn om att kommunernas tillämpning av plan- och bygglagen begränsar antalet tillgängliga lägen för etablering av livsmedelsbutiker.

För bedömning av lämpliga etableringslägen av livsmedelsbutiker ska enligt plan- och bygglagen olika konkurrensaspekter vägas mot andra allmänna intressen, såsom jämlikhets-, klimat- och miljömål, transportinfrastruktur och bostadsförsörjning. Stadsbyggnadsnämnden följer intentionerna i plan- och bygglagen om att främja en god ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens samtidigt som hänsyn enligt lagen ska

tas till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden.

Nämnden vill därför betona att konkurrens är ett av flera allmänna intressen som ska vägas mot varandra i stadsutvecklingen. Konkurrensverket framhåller lågprisaktörer som konkurrensdrivande men problematiserar i begränsad utsträckning att dessa aktörer ofta önskar etablering i externa lägen. En extern lokalisering av livsmedelsbutiker kan öka bilberoendet, påverka jämlik tillgång till service samt stå i konflikt med kommunens mål för trafik och klimat. I en tät och växande stad behöver etablering av dagligvaruhandel således bedömas i relation till hållbar mobilitet, yteffektiv markanvändning, stadsliv, hållbarhets- och miljöaspekter och jämlik tillgång till service. Detta innebär att butikerna behöver anpassas till platsens förutsättningar och byggnadsarkitekturen utformas med t ex inbyggda lager, logistik och inlastning i kvarter med förhöjda innegårdar. I en storstadsregion påverkas också etableringar av konkurrensförhållandena inom hela regionen. Tillgängligheten till dagligvarubutiken, inklusive lågprisbutiker, med olika färdmedel inom en kommun och till angränsande kommuner behöver därför beaktas i analysen av konkurrensförhållanden.

Stadsbyggnadsnämnden delar dock Konkurrensverkets syn om att fler lägen, som är lämpliga att bedriva dagligvaruhandel på, kan identifieras redan i arbetet med översiktsplanen samt att översiktsplanen tydligare skulle kunna beskriva planeringsförutsättningarna för dagligvaruhandeln. Då skulle dagligvaruaktörerna få större möjligheter att anpassa sina etableringskoncept och arkitekturambitioner till de platsspecifika förutsättningarna och kommunernas långsiktiga hållbarhetsambitioner. Nämnden hävdar dock att detta redan har det lagstöd som behövs i plan- och bygglagen och att författningsförslaget inte är nödvändigt.

Författningsförslaget berör inte den avgörande roll som fastighetsägarna har för konkurrenssituationen då det i hög grad är fastighetsägares och aktörers avtalsrelationer och affärsstrategier som avgör vilka aktörer som kan etablera sig. En effektiv konkurrens påverkas i mindre grad av vad kommunen kan påverka genom planering och markpolitik. Stadsbyggnadsnämnden menar därför i linje med Konkurrensverkets vägledning att för att skapa god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens som ger medborgarna tillgång till ett varierat och jämlikt utbud av livsmedel med konkurrenskraftiga matpriser krävs en gemensam förståelse för de platsspecifika förutsättningarna. En sådan förståelse kan skapas i en nära dialog med dagligvaruaktörerna och berörda fastighetsägare genom stadsbyggnadsprocessen. Nämnden hävdar dock att detta redan har det lagstöd som behövs i plan- och bygglagen och att författningsförslaget inte är nödvändigt. Lösningen ligger snarare i ökad gemensam kunskapsuppbyggnad, erfarenhetsutbyte och dialog.

ordförande	Stefana Hoti (MP)
sekreterare	Kristina Andersson

Reservation

Tony Rahm (M), Mats Brogren (M) och Danica Srnic (M) med instämmande av Martin Molin (C) lämnar in en gemensam reservation, bilaga § 231a.